

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — — — — — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ

BETEG PAL

LAPTUDÓSZÓRÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Embery Árpád.

Mult vasárnap egész esendben, szinte észrevétlenül történt meg egy nevezetes évforduló Székelyudvarhelyt. Embery Árpád, a székelyudvarhelyi evang. kath. főgimnázium költői lelkületű, nagytevékenységű tanára töltötte be magas szentes hivatásu pályájának negyedszázadát.

Huszonöt év óta Székelyudvarhelyt és ez intézetnél dolgozott. Tanári működését nemcsak az iskola falain belül látható, kézzel fogható alkotásokkal tette maradandóvá, de városunk társadalmi életében is becses szerepet töltött be a nélkül, hogy hálára, elismerésre számot tartott volna.

Működését dobszóval soha sem hirdette, sőt midőn a „Székely-Udvarhely” élen állott és alkalma lett volna saját személyét lépten-nyomon előtérbe helyezni, épen akkor takargatta legjobban széleskörű tevékenységének felszínre hozatalát.

A székely ifjúságot mindenkor önzetlenül szerette és a nevelése alól kikerült nemzedék viszont a legnagyobb szeretettel, őszinte vonzalommal viseltetik iránta. Hálás szívvel gondol atyai barátjára, aki sziporkázó, mindig kedélyes hangulatával az ifjúságot lebilincselte, finom módora révén még a legszárazabb dolgokat is élvezetessé tudta tenni.

Neki köszönhető a főgimnázium kirándulási alapjának a megeremtése. Ezt megelőzőleg pedig éveken át rendezte az ifjúsági színelőadásokat; mivel, az életre nevelve ifjúságunkat — fáradságot nem ismerő ügybuzgalommal.

Székelyudvarhely város főterén ott hirdeti az ezeréves magyar haza dicsőséges fennállását a Székelyföldön egyetlen emlékmű, mely kizárólag Embery Árpád hazafias tevékenységének jelzője. Sajnos, hogy a város vezetőségének érzéketlensége miatt a célt megillető tisztelet, godozása hiányzik. De remélhetőleg lesz majd a későbbi nemzedékben nagyobb művészet iránti érzék és akkor felfogják, megértik az utódok ez emlékmű történelmi nagy jelentőségét is.

Embery Árpád alakította s ma is elnöke a székelyudvarhelyi „Tisztviselői kör”-nek, mely kulturális missziója mellett, messze kiható társadalmi jótéteményekben részesíti a város és vármegye területén különböző ágazatokban levő tisztviselőket. Ápolja a kartársi együvé tartozást s ellensúlyozza az oly káros befolyású kasztrendszer felburjánzását. Tíz éves mult igazolja Embery tevékenységének helyes, szükséges voltát és a jövőnek szánt alkotás maradandó alapját.

Nem kis jelentősége van a székelyudvarhelyi „Vadász-Társaság”-nak sem, a mely szintén Emberyt vallja elnök-

kének. E társaság épen a Székelyföldön nagyon is szükséges szerepkört van hivatva betölteni.

Hát a szomorú véget ért Székely-egyleti Takarékpénztár ügyének végső és legnehezebb idejében történt szerepéről mit szólunk! Embery Árpád, mint vezérigazgató úgy állott a minden oldalról meglámadott intézmény élén, mint a hőiesen küzdő hajóskapitány a kormányzó rud mellett — a veszélyben levő hajón Mindenki menekült, csak ő maradt egyedül és harcolt az elemek ellen. Ennek tulajdonítható, hogy a bank csődje nagyobb megrázkódtatást nem okozott.

Mikor az intézményt a betétesek megrohanták, nem állott félre, nem vitte a kulcsokat a cégbiróságához, amint az ő helyében száz közül kilencvenkilenc tette volna, hanem boldog egyetértésben és számos családdal Istentől megáldott feleségének kezességét is igénybe véve, saját felelősségére nagyobb összeget vett kölcsön, hogy a felzúgott betevőket kielégítse. Ez természetesen igen súlyos anyagi kárt okozott neki.

Ilyen és ezekhez hasonló önzetlen viselkedése után, a koalíciós kormány idejében 48-as függetlenségi programmal országgyűlési képviselője lett az oláhfalvi kerületnek, hol a székely nép ma is hálával gondol jótévőjére s mindenkit érdeme szerint megbecsülő törekvéseire.

Vallásos érzületében példászerű. Nem csupán kötelességből, hanem igazi áhitattal látogatta az Isten házat akkor is, mikor ezt a felsőbb hatóság rendelkezésekkel nem szabályozta.

Irodalmi tevékenységéről a „Székely-Udvarhely” első évekből kiadott számai tanuskodnak a legfényesebben. Vezércikk, tárcsa, költemények s más komoly és humoros dolgozatok, majdnem minden számban jelentek meg tőle.

Rövid és nagyobb vonásokban igyekeztünk összefoglalni Embery Árpád közéleti működését, mert 25 év olyan határállomás minden pályán, a hol érdemes egy kis pihenőt tartani. Hiszen ma már a gazdasági cselédeket is elismerik, ünneplik, miniszteri kitüntetésekben részesítik, ha negyedszázadot egy gazdánál eltöltöttek. Mennyivel nagyobb jelentőségű munkakör és mennyivel közérdekűbb szerep jut ehhez képest egy középiskolai tanárnak, aki még e hivatásán kívül is oly eredményes működést folytat, a minőt Embery Árpád.

Jól esett tudomást szereznünk arról, hogy ehhez hasonlóan gondolkozott maga a főtanhatóság és Tamás Albert, az intézet érdemes igazgatója. S ha bár — talán — tulságosan szűk és az ünnepektől határozott érdemeit eléggé nem méltató formában is, igyekeztek Embery Árpád negyedszázados működését elismerni.

Az évzáró ünnepély végén ugyanis Tamás Albert igazgató a maga és tanártársai nevében szép szavakban üdvözölte a jubilánst. Azután átadta a főtanhatóság elismerő leiratát, a melyhez Mikes János gróf főesperes, státus igazgató-tanácsos élő szóval is kifejezte a maga és a főtanhatóság hálaát Embery működése felett s ennek jeléül saját arcképével tüntette ki. Majd Tamás igazgató a tanári kar arcképét magába foglaló díszes albumot nyújtott át a nap emlékére. A tanuló-ifjúság nevében Péter József érettségizett tanuló üdvözölte. Embery pedig meghatva mondott köszönetet az alkalmi ünneplésért.

Ohajtandó volna, hogy jövőre a nagy közönségnek és a tanintézetek tanári karainak is a maga idejében alkalom adassék az ehhez hasonló ünnepségekben való részvételre, mert a méltó elismeréssel az ünneplők önmagukat és saját működési körüket becsülik meg első sorban. Hiszen örökké igaz marad, hogy: Qualis rex, talis rex... (A milyen az ur, olyan a szolgálta.)

A magunk részéről ismételt üdvözljük Embery Árpádot, a tanárt és a közélet tevékeny harcosát s melegen ohajtjuk, hogy a következő 25 évet is a haza és tekintélyes számból álló családjára javára, elérhesse!

Közigazgatási
kis istenek.

Van-e sajtószabadság vagy nincs?

Udvarhelyvármegyében Haller János gróf főispánsága óta igen csunya rendszer fészkelődött be a közigazgatás amugy sem valami tiszta életbe. Lépte-nyomon elnyomják az ellenvéleményeket és az emberekbe visszafojtják még a lélekzetvételt is. Ezért egyenesen és első sorban a gyenge, beteges főispán a hibás, akit bizalmasai játéklapda módjára ide-oda huzálnak.

E hatalmi túltengésre irányuló játékot úgy lehet tekinteni, mint a történelemből ismert kamarilla működését. A kire kimondják a pereátot, azt minden eszközzel irtják, pusztítják — a Héderváry-kormány nagyobb dicsőségére.

Kedvenc vesszőparipájuk a függetlenségi sajtó szabadságának letörése, megsemmisítése. Ha már előleges cenzurát nem gyakorolhatnak, — mint annak idején Haller gróf egy törvényhatósági lapfelügyelő bizottsággal mely örök szégyene az akkori Bánffy-fele rendszernek — úgy az erőszakhoz kapkodnak és hatalmi túltengésükben lábbal tapodják a sajtó szabadságát.

De beszéljenek maguk, a szomorú és szégyenletes tettek.

Haller János gróf, Udvarhelyvármegye főispánja 415—910. főisp. szám alatt mult évben az összes járási főszolgabíráknak megparancsolta, hogy a 48-as függetlenségi, politikai irányt követő „Székely-Udvarhely” című lapot a hatalmi erőszak minden eszközével üldözzék, a nép kezébe való jutását

akadályozzák meg, mert a „Székely-Udvarhely” a székely érdekeknek 16 és fél év óta leghívőbb támogatója; mert a „Székely-Udvarhely” az osztrák pénzen össze vásárolt mungó had előtt nem térdepel; mert a „Székely-Udvarhely” ama köszikla, melyen a közgazgatási kis istenek ládoglemezzel, a színpalak mögött készített mennydörgése megtörik; mert a „Székely-Udvarhely” férfias bátorsággal hirdeti a teleplezetlen igazságot és nem hajlong, nem csuszkál a főispán és más hatalmasságok lábai előtt; mert a „Székely-Udvarhely” becsületes, lelkiismeretes hivatással gyakorolja az ellenőrzést a közügyben sáfárkodókkal szemben.

Hát ennyi bűn, ily sok és még több itt fel nem sorolt vétek terheli a „Székely-Udvarhely” rovását, melyet az uralmat megvásárolt hatalmi párt mind igen súlyos hibának tekint.

Hogy mennyire tultengésben szenved, gyötrődik, senyved Udvarhelyvármegye jelenlegi közigazgatása, ennek legeklatánsabb bizonyítéka a következő „Rendkívül bizalmas” főszolgabírói rendelet, melyet Pálffy Jenő főszolgabíró — valószínűleg főispáni jóváhagyással — bocsátott ki egy társadalmi helyzet ellen.

A kulturát, a világosságot véka alá rejteti szándékozó hivatalos főmedvény szórószóra így pöfög:

Sz: 1—911. Elnöki.

Rendkívül bizalmas.

Valamennyi körjegyző urnak.

Miután a „Székely-keresztur” című hetilap tultengő személyeskedésével a társadalmi békét veszélyezteti, másrészt pedig ettől eltérve is általános irányával üdvös működést nem teljesít, sőt még házagpótlónak sem mondható, szemben a hivatali elődöknek egy állítólagos szóbeli rendeletével ezenel kijelentem, hogy nevezett lap pártolása nem áll a községek és előjáróságoknak hivatásában s mivel a községek és hatóságok pártolása az ily sajnálatos sajtó orgánumokkal szemben érdemetlenül erkölcsi súlyt ad az illető ujságnak, utasítom, hogy megfelelő tapéntattal hasson oda, hogy a községek ezen ujság előfizetői sorából lépjenek ki, illetőleg azt meg ne rendeljék.

Továbbá szoros köteletségévé teszem Címnek azt is, hogy ezen lapnak semmi névvel nevezendő hirdetményt (ugy-e fejvesztés és különbeni kérékbe törés, esetleg lófark után köttetés terhe alatt?! Szedőgyerek.) közzé tételre ne adjon.

Jelen rendeletemet, mint rendkívül bizalmast tekintse s így kezelje.

Székelykeresztur, 1911. január 3

PÁLFFY, főszolgabíró.

Brávó, Jenőke! Ezt jól csináltad. A szegény székelykereszturi l pnak eddig nem valami sok előfizetője volt. Ezután már sokkal többen fogják járni, mert roppantul kíváncsiak lesznek az emberek, hogy mi a szöszért is haragudott meg oly nagyon az a picit yke főszolgabíró!

De másfelől furcsa világot vet ez a főszolgabírói ukáz a hivatali önkénykedés sötét munkatermeibe. És ez alatt a muszkaországi „főszolga” ur alatt még nem sülyedt alá a föld. Apáink és az ő előkelő származású ősei, bizonyára megfordulnának sirjukban, ha valaha ilyen főszolgabírói rendeletről még csak álmodtak is volna.

Vajjon hol van a vérrel megszentelt sajtószabadság? Törvényes jogunk. Hol van a községek önrendelkezési joga? Honnan, kitől kapta a választott tisztviselő azt a borzasztóan nagy képzelt hatalmat, hogy a nemzet legféltettebb jogát, jogvégzett egyén léte, ily merész tudatlansággal megsérteni nem átalotta!? Hogyan lehetséges a huszadik században egy hivatal tekintélyét ilyen mélyre sülyeszteni, hogy az egész járás legfőbb tisztviselője léte, alantas tisztviselőit „Rendkívül bizalmas”, de hivatalos számu szigorú rendeletben olyasmire akarja kényszeríteni ez ősi székely vármegyében, ami

tör énytelenség, közérdek ellenes é hasonló a hóhérszolgai szerephez, mert cinkostársi segítségre kötelezi a járás felvilágosult jegyzői karát a kultura, a világosság mécesének kioltásához, megsemmisítéséhez, ami már magában is botrányos állapot.

Hova jutottunk, hova sülyedtünk a munkapárti kormány alatt, hogy az ilyen és ehhez hasonló tulkapások ellen a sajtószabadságot nincs, aki megvédelmezze. Pedig a sajtó mindenkit megvédelmez, sokszor még az országgyűlési képviselőket is, akik a képviselőházban szóvá tehetnék és a belügyminiszter ur figyelmét — aki állítólag még az ellenzéki sajtót is megbecsüli, nem üldözi — interpelláció alakjában felhívhatnák, hátha megszűnnének ezek az alattomos, „rendkívül bizalmas” ukázok?

Vajjon Rákosi Jenő, a magyar ujságírás atyamestere és vármegyei jegyző-egyesületünk disztagja, valamint Szávay Gyula, a V. H. O. Sz. nagyerdmű elnöke, mit szólnak ehhez? ... Dr. Nagy György v. székelyföldi képviselőnk írásbeli vélekedésére is kíváncsiak volnánk ...

ARGUS

Városi és vármegyei helyi bajok.

— Egy kis tisztító tűz. —

II.

Távol áll tőlem, hogy a székelyföldi kirendeltség tevékenységét kritika tárgyává tegyem, de nem hallgathatom el azt a véleményemet, hogy ez a kirendeltség céljának csak akkor fog tökéletesen megfelelni, ha reámutat természetli gazdaságunkra és meggyőzi a lakosságot arról, hogy a kínálkozó alkalom célszerű felhasználása nemcsak az általános jólétet fogja előmozdítani, hanem előidézi az egyén boldogulását is. Ha bebizonyítja a lakosság előtt, mikép az állattenyésztés fokozatos fejlesztése ennek a vidéknek a legszilárdabb, legjövődélmezőbb gazdasági alapja. De hogy a lakosság felvilágosítása sikeres legyen, előbb át kell alakítani a nép gondolatvilágát és arról kell meggyőzni, hogy korcsma helyett inkább a szabadtermesztés ölen mezei munkát végezzen, s főleg, hogy óriási kárát előidézní alkalmas perlekedő kedvét szüntesse meg, s minden haszontalanságból pe építsen várakat.

A lakosság felvilágosítása, gondolatvilágának megváltoztatása a legnehezebb és legkivihetlenebb feladatok egyike. De mindazáltal nem tartozik azok közzé a feladatok közé, amelyeket kitartással megoldani ne lehetne. A sikeres akció kifejtésének két módja van, de ezen módok egyöntetűen és egyenlően gyakorlatba veendők, amennyiben külön-külön bármelyiket alkalmazzák, sikert elérni nem lehetne.

Egyik mód a példanyújtás, aminek a vidéken abból kellene állani, hogy vagy állami, vagy államilag segélyezett állattenyésztő telepek létesítenének. E telepeken aztán az állattenyésztést, a vidék viszonyainak megfelelően, de szakszerűleg kellene üzni. Az embernek a sok rossz tulajdonsága mellett meg van ugyanis az a jó tulajdonsága is, hogy ha be van a jobb előtte bizonyítva, annak elsajátítására törekedik.

A gyakorlati állattenyésztés bemutatásával kapcsolatban aztán, ismertető előadások keretében, számtalan mód és alkalom nyílhat arra is, hogy erre hivatott egyének a nép lelületéhez férközzenek s abból a ma benne dusan tenyésző burjánt megragadva, onnan kitisztítsák. Ezt tennék lehetővé a felvilágosító szakelőadások és ingyen füzetek.

Kitartó munkával tehát ugy a nép lelületé, mint gazdasági viszonyaink kedvezően lennének átalakíthatók, s ha ez bekövetkezne, városunk fejlődésének a lakosság általános jólétének egyik legnagyobb akadálya szűnne meg.

Ekkor ugyanis polgárságunk reá jönne arra is, hogy bizony a város eddigi egészségtelen fejlesztése szintén reformra szorul, s hogy megváltoztatása jótékony hatást eredményezne.

..... s

Birtok-vásár.

Dákórománia a Székelyföld közepén.

Nagysolymosi Koncz Ármín székelyudvarhelyi lakos gyógyszerész és neje nagygalambfalvi birtokukból 600 holdat megvásárolt 272.000 koronáért a nagygalambfalvi kisgaz. ákból alakult „Takarék és Előleg Egy-let”, a melynek minden birtokos tagja lehet.

Érdekes ennél a vásárnál, hogy ez előtt mintegy három évvel 20 tagból álló székely gazda megvette volt a birtokot: a megyei takarékpénztár székelykereszturi fiókja előlegével és biztatására, a még akkor ei nem adott részleteivel, 320000 koronával, melyről annak idejében lapunk is megemlékezett. Ez alku nem került véglegesítésre, mert a megyei pénztár udvarhelyi központja nem hagyta helybe. Ekkor a székely gazdák folyamodtak a kormányhoz segélyért, de mindez ideig még csak választ sem kaptak.

Az eladók az előleget kamatostul vissza adva, a birtokot párcellázták és így a mostaniakkal együtt, dacára, hogy megtartottak maguknak még 50 holdnyi erdőt, a 320,000 korona helyett 384,000 koronát kaptak.

Három év óta mindent elkövettek az eladók, hogy a községgel megvetessék, de dacára annak, hogy a törvény az ily legelő vásároknak felét kifizeti, semmikép sem tudták — még olcsóbban behagyva is — a községnek eladni: míg most megvette és drágábban az oláhokból alakult, takarékpénztár és előlegegylet. Így alakul Dákórománia a Székelyföld közepén.

Nem csoda, ha fogy és pusztul a székely, ha még ilyen előnyös vásároknak is ellenségei kerülnek és a falu intelligensebb elemei, papostól, midenestől nemhogy megmenenek a székelységnek a birtokot, — mikor azoknak egy szikra legelőjük sincsen — de ellene dolgoznak és a felsőbb hatóság, bár tudomása van róla, nem siet segítségükre: legalább jó akaró tanácssal, ha nem is kalácssal.

Az oláhok nem kapnak, de nem is kérnek segélyt a kormánytól. De van az ők gazdasági érdekeiket szíven hordó pénzügyetük, papjuk, vezetőjük, kik önzetlenül működnek népük érdekében.

Jó lesz tanuljunk tőlük, míg nem késő!

Hát a székely kirendeltség hol késik az éj homályában? Nem tojással, tyukokkal s egy pár tehennel, de ilyen nagybirtoknak legelőül leendő megszerzésével lehet a székely népen segíteni.

SICULUS.

Vágyódás.

Rég nem látott tájon,
Mely nekem egy világ;
Most nyílik a pipacs,
Most a buzavirág.

Kakukfűves táját
Oly régen nem láttam,
Hol a furulva szólt
Mikor arra jártam.

Rég nem látott tájon
Szép nyári délután,
Csak a tücsök hallik
Napos domboldalán.

Rég nem látott tájon
Most oly szép az este,
Lármás békehangtól
Zajos a vízmente.

A faluból hallik
Kutgém nyikorgása,
S itt-ott egy-egy kutya
Fáradt csaholása.

Aztán csendesség lesz
Faluban, határon;
Kakukfű, pipacsos,
Rég nem látott tájon.

(Budapest, 1911. jún. 22.)

József Dezső.

ENAP

Szombat, július

Theobald

az új évnegyed kezdete.
Ha előfizetése lejárt, siessen azt megújítani, hogy a »SZÉKELY-UDVARHELY« továbbra is b. címére pontosan küldessék.

kat. Támogassuk az igazi 1848-as függetlenségi sajtót, mert azzal önmagunk függetlenségét, szabadságát segítjük elő. Hazafias tisztelettel kérjük tehát az előfizetések megújítását. Előfizetési ár negyedévre 2 K 50 f.

HIREK.

— **Kényszer munka a képviselőknek.** Khuen-Héderváry gróf és osztrákot hízoló, magyart szegényítő kormánya nem hiába munkapárti. Annyira megjött az étvágyuk, hogy még nyári szünetet adnak sem a országgyűlési képviselőknek, hanem kényszer munkára erőszakolják őket az osztrák érdek szolgálatában. A katonai javaslatokat tűzőn-vízen keresztül akarják hajszolni s addig nem lesz szünet, míg az iszonyú milliókat a mungók meg nem szavazzák. Jó fogást akar csinálni ezzel a miniszterelnök, csak hogy beletörök a bicskájá, ha az ellenzék összetart és a magyar átok e nágyfontosságú kérdés eldöntésénél is nem érvényesül. Különben a képviselőház a közoktatási és igazságügyi költségvetést megszavazta s jelenleg a pénzügyi büdzsét tárgyalja.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Zoltán Gáspár székelyudvarhelyi törvényszéki és Lepedát Zakariás ráckevei járásbírói irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

— **A helybeli jótékony nőegyesület** ma (vasárnap) a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, a melyen tárgyalás alá veszik a magyarországi nőegyletek szövetségének felhívását az e hó 30-án, valamint július 1-én és 2-án tartandó közgyűlésén való részvétel ügyében.

— **Jegyzői választások.** Szabó Gábor járási főszolgabíró vezetésével az udvarhelyi járásban közelebből három körjegyzői állást töltöttek be. Bögöz körjegyzője Jakab Lajos árnyátfalvi és Székelyszenttamásé Nagy Pál okl. jegyző lett. A farcádi körjegyzőjének pedig Gáspár Pál fenyédi segédjegyzőt választották meg. Mind a három választás közmegegyezésre és szabályszerűen történt, amit készséggel irunk a kellő tapintattal eljáró főszolgabíró javára. Szabó Gábor főszolgabíró ezuttal az összes pályázókat jelölte és így a képviselőtestületek alkotmányos jogukat, minden hivatali befolyás nélkül, szabadon gyakoroltatták. Ez is a rendje a szabad választásnak. Hiszen a községek önmaguk javára választanak. Tisztviselőjüket ők

fizetik s így méltányos, hogy választási jogukban ne korlátoztassanak. Részünkről mindig szívesen nyújtjuk az elismerés pálmáját közigazgatásunk bármelyik faktorának, ha arra igazán érdemes. Viszont azonban hivatásunkból kifolyólag, a jogos kritika szavát is a köz érdekében — hallatni kötelességünk.

— **Július 2-án** igen kedélyesnek ígérkező táncmulatsága lesz a rokkant- és nyugdíjegylet helybeli fiókpénztárának. A meghívók most küldettek szét s arra kéri közönségünket a rendezőség, hogy akik tévedésből meghívót nem kaptak, szíveskedjenek az elnökséggel tudatni.

— **Negyven éves jubileum.** Ifjúsági irodalmunk nevezetes stációjához értünk el. Legrégibb ifjúsági lapunk, a *Hasznos Mulattató* ez évben ünnepli fennállásának 40 éves évfordulóját. Olyan dátum ez, mely még a napisajtó történetében is alig leli párját. Mindnyáján kellemesen emlékezünk vissza az időre mikor e lapokból merítettük első szellemi táplálékunkat. Abban az időben, mikor még napilapot is alig olvastak az emberek, olyan publicitásra tett szert e lap, mely hazai viszonyokhoz mérve óriásinak mondható. Gyönyörű elbeszéléseivel, szebbnél szebb képeivel, tanulságos olvasmányával rendkívül megkedveltette magát az ifjú olvasók körében. A 40 éves évfordulót gyönyörű formában ünnepli meg a lap. *Negyven magyar író a magyar ifjúsághoz* címen egész éven keresztül mellékletet csatol a laphoz, valamint a *Lányok Lapjához*, melyben a magyar irodalom élő legjelesebbjeit szólaltatja meg. Ezeknek írásait a legkitűnőbb magyar rajzolóképei illusztrálják. E mellékletek egész éven át összegyűjtve és bekötve oly gyönyörű albumot adnak, mely párját ritkítja a magyar irodalomban. Az új jubiláris évfolyam október 1-ével veszi kezdetét. Előfizetni lehet a *Hasznos Mulattató* és *Lányok Lapja* kiadóhivatalában (Bpest. VIII. Mária-utca 42.) A lap egész évi előfizetési ára 8 K.

— **Egy tanító bánata.** Derzsy Géza bágyi állami iskolai igazgató-tanító és nejét szül. Szabó Annát súlyos vesztés érte. Forrón szeretett kis lányukat: Mariskát hat élő kis testvérkéje közül elragadta a kérhetetlen halál. Az élénk beszédes ajkak lezártak örökre. Az 5-ik éves leányka temetése a község apraja-, nagyjának mélységes részvétele mellett ma (vasárnap) d. u. 2 órakor történik meg a ref. egyház szertartása szerint Bágy községben. A bánatos szülőkön kívül Károly, Ferenc, Annuska, Klárika, Sárika és Géza gyászolják kedves testvérüket, kit mindnyáján oly nagyon szerettek.

— **Vidéki postaközlekedésünk fejlesztése** az utóbbi években öröndetes módon haladt előre. Erről mindig szíves készséggel adunk hírt. Most is egy szükséges reformról számolhatunk be, a melyet a kolozsvári posta- és távirdaigazgatóságtól vett értesítés alapján a következőkben közölhetünk: Udvarhely vármegyében a Vargyas községben posta ügynökség által Olasztelekre és vissza főnntartott naponkinti gyalog-, ugyisintén az olaszteleki postamester által Olasztelekről Barótra és vissza főnntartott naponkinti egyes fogalu kocsiküldőne postajáratot 1911. év június hó 30-án megszüntettem és helyette 1911. év július hó 1-ével teljes fel- és leadószolgálatot a postatakarékpénztár közvetítő hivatala

gyanánt is működő postahivatalt létesítek és Vargyasról Olaszteleken át Barótra és vissza naponkint egyszer közlekedő egyesfogaltu postajáratot rendezek be. A nevezett postahivatal kézbesítő köre csupán Vargyas községre terjed ki és postai összeköttetését a Vargyasról Olaszteleken át Barótra és vissza naponkint egyszer közlekedő kocsiküldőne postajárat után nyeri. Kolozsvárt, 1911. június hó 14-én. Dornyey Mihály posta- és távirdaigazgató.

— **Lelkészek és néptanítók** részére a budapesti pincemesteri tanfolyam helyiségeiben július 17—29. és augusztus 7—19. között borképzési tanfolyamok tartatnak. Lelkészek közvetlenül, néptanítók a tanfelügyelőség útján e hó 28-ig az illetékes kerületi szőlészeti és borászati felügyelő (vincellériskolai igazgató) címére adhatják be pályázatukat. Az érdeklődőknek szerkesztőségünkben szíves készséggel adunk bővebb felvilágosítást.

— **Szövetkezeti históriák** címmel a „Kakas Márton“, Sipulusz kitűnően szerkesztett élelője, igen jellemző és finom szatírával megírt dolgokat közöl. Ilyen a következő apróság is:

Egyszer volt, hol nem volt, még az Operenciás tengeren is túl, volt egy hatalmas király Roppant szeszélyes fejedelem volt, a ki sorra leny-kasztatta első komornyikjait, mert nem tudták jól levetkőztetni.

Az egész országban nem akadt már senki, a ki erre a szerepre vállalkozni mert volna, pedig a király tizenkét mázsa arany évi fizetést kínált az első komornyiknak.

Egyszer aztán egy messziről jött idegen jelentkezett a palotában. A király örömmel foradta szolgálatba. Nagyszerűen bevált.

— Mondd csak — kérdezte tőle a király — hol tanultad te az emberek levetkőztetését, hogy ilyen nagyszerűen érted?

— Budapesten.

— A király komornyikja voltál ott?

— Nem, hanem szövetkezeti igazgató.

— **Palinka kimerőnőt** keresek. Cím: Turul cipőgyár raktárában Székelyudvarhelyt megtudható.

Szerkesztői üzenetek.

Szabó Mihály (muszka) v. közs. főbíró, b. pénzt. és Deák György v. közs. albíró Homoródalmás, A beküldött „Nyilatkozat“, melyet válaszul szántak a N. I. cikkelyére, csakis a „Nyilt-tér“-ben volna közölhető. Ezért pedig fizetni kell nyomtatott soronként 1 K-át — előre. A „hamis“ jelző így is mellőzendő volna, nehogy a végén bajuk legyen belőle. Különben ha az ügy vizsgálat alatt áll, akkor az eredmény bezárandó, mert a sajtónak nem lehet hivatása a bíróság ítélkezése előtt ily kényes dolgot feszegetni.

J. D. Bp. Köszönjük. A viszontlátásig is szíves üdvözlét.

Ü. J. H. Szíves kérdéseire válasz még nem érkezett. Az „Első Székely Házi Ipari Országos Szövetkezet“ nevű társaság közgyűlése — mint az már a lapokban közölt meghívóból tudható — folyó év és hó 30-án (pénteken) d. u. 4 órakor lesz Székelyudvarhelyt. A közgyűlés igen érdekesnek ígérkezik. Jó lesz azon minél többen résztvenni, mert a Budapestre való költöztetés tényleg fontos dolog. Lapunk felelős szerkesztője még múlt évi november havában lemondott a szövetkezettől viselt mindenféle tisztéről, sőt a tagok sorából is kilépett. Azóta sok furesaság megtörtént, amikről később a nyilvánosság előtt beszámolunk. Jelenleg nem tartjuk még időszerűnek, mert büntügyi nyomozat van folyamatban s annak eredményét várjuk. Az a bizonyos ur nem közönséges alak. De hisszük, hogy az igazságszolgáltatás sujtó keze előbb-utóbb gallyánál ragadja és legméltóbb helyére teszi, a hol becsületes jóhiszemű embereknek ártalmára nem lehet. Szíves üdvözlét!

FIGYELEM!

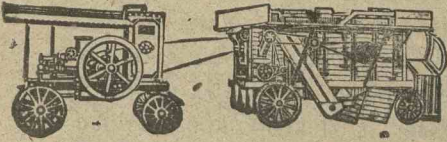
AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb üzemű benzinmotorok, esélőkészletek, benzinmotoros magánjárók, eredeti Svéd nyersolajmotorok és szívógázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók.

Karczag Testvérek
Budapest. V., Anich-utca 7.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bormagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás terméseiadtá valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajattermés és vörös borok.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modell közül a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Méltóságos — Papa megengedél Hisz, valódi Jacobi-féle Antinicotin-cigaretták hű-
elyek fadozoban!

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógy mód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szármárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bájok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (luberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkataris, örülés stb. ellen. Írta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadón Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

BÉLYEŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári áron szállítanak Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

Kiadó lakás. Székelyudvarhelyt

Anich-utca 6. sz. alatt 3 szoba. 2 konyha külön udvarral, szeptember 29-től kiadó. Értekezhetni lehet ugyanott a 4. sz. alatt.

Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imreh Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legjutányosabban. Elvállal egyéb építéshez való munkát is. Erősségét és tartósságát jótállást vállal.

* A székelyek alkotmányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Írta: Dr. Konnerth János. Németből fordította: Balázs Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kos kötetben a székelyek ösfoglalását, a Székely fejedelmét, feladatát, kapitányait, a dúlló vagy szolgabíró (székbiro), a főkirálybíró, az esküdteteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy nótárust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A fődönlakók, Székely támad, Székely bánja vára 1562, A darabontok, A két első rend helyzete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, mustárak vagy hadi szemléket, a präsidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetet korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

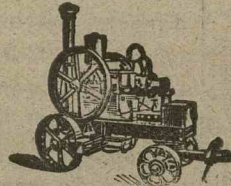
BOR!

Ferencz Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

CLIMAX

nyersolaj motorok, lokomobilok és benzin esélőgarnitúrák

Teljes gyári szavatosság! Minden motor elküldés előtt hivatalos vizsgálatnak lesz alávetve. Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok! Kerjen díjtalan ajánlatot! **Bachrich és Társa** motorgyári fióktelepe Budapest, Szabadság-tér 17. sz. (Tözsdep.)

Stoch Cognac gyógyyszer

Garantált valódi borpárlat. Ez a leghigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch
Barcola.

A töltés és dugaszolás B-csben és kir. vegyeszeti állomáson történik s minden egyes palack az állomás bevezetőjével van ellátva.

Mindenütt kapható.

Hamisítástól védve van

20 darab 20 fillér

FIRTOS ESTÁN 20 fillér

LEVÉLPAPÍR ÉS BORITÉK 20 fillér

Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézet; könyvek, papírok, zeneművek, író- és rajzszerző gyári raktára; könyv- és újsághirdető vállalat; egyházi, tanügyi, közigazgatási, ügyvéti és más nyomtatványok székelyföldi legnagyobb raktára, a „Székely-Udvarhely” 1848-as függetlenség székely újság szerkesztősége és kiadóhivatala SZÉKELYUDVARHELYT, Kossuth-u. 31. (saját ház.)

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt